

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Te denarna izdaja letno 50 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.963.

Izhaja vsak torek in petek

Liubljana, petek 23. junija 1944

Preis - Cena L 0'80

Prijava premoženjskih zahtev v krajih izven Ljubljanske pokrajine

Voljena društva, organizacije in zadruga na podlagi odloka šefa pokrajinske uprave in dopisa Pokrajinske zveze delodajalcev pozivamo, da nam najkasneje do 30. junija 1944 sporoče, kakšne premoženjske zahteve imajo v krajih bivše Jugoslavije, kateri leta 1941. niso pripadli Italiji.

Zadruga naj javijo obenem tudi svoje splošno premoženjsko stanje. Negativnih poročil ni treba posiljati.

Prijave je poslati na Združenje trgovcev, Trgovski dom.

Združenje trgovcev.

Nadzorovanje mezd pri podjetjih

Združenje trgovcev je bilo pozvano, da pri posameznih včlanjenih podjetjih nadzoruje mezde in od časa do časa izvede pri včlanjenih podjetjih na osnovi svojih pravil pregled mezdne ureditve.

Ugotovljene primere, o katerih se bo smatralo, da so v nesoglasju z zakonitim predpisi in drugimi veljavnimi določili, mora Združenje javiti Zvezi delodajalcev, ta pa jih mora sporočiti nemškemu svetovalcu pri Pokrajinski upravi v Ljubljani.

Hkrati pozivamo svoje člane, da nam primere izigravanja veljavnih mezdnih predpisov, javijo tudi sami.

Združenje trgovcev v Ljubljani.

Cenik opekarniških izdelkov

Na podlagi določil čl. 1. naredb z dne 9. maja 1941, št. 17, Služb. list št. 38/41, v zvezi z določili čl. 2. uredb o cenah, Služb. list št. 238/26/40, in z določili čl. 2. uredb o kontroli cen, Služb. list št. 68/15/40, odobram v prošnji Združenja industrijev in obrtnikov Ljubljanske pokrajine v Ljubljani naslednje najvišje cene za te opekarniške izdelke:

1. normalni zidaki 25x12x6,5 cm, 1000 kosov, 800 lir; 2. zidaki, votlaki in luknjači 25x12x6,5 cm, 1000 kosov, 880 lir; 3. zaklopniki M, holandska strešna ponev, vožasti vkladniki D in zarezana opeka 40x21 cm, 1000 kosov, 1600 lir; 4. bobrovec 39x19 cm, 1000 kosov, 1280 lir; 5. žlebaki čopniki, 100 kosov, 1100 lir; 6. žlebaki za strešnike, navedene pod št. 3, dolžina 43 cm, 100 kosov 750 lir; 7. žlebaki bobroveci, dolžina 42 cm, 100 kosov, 650 lir; 8. tlakovci, pečarski, 1000 kosov, 734 lir, franko tovarna, naloženo na voz, vključno vse javne datavte, izključno davek na poslovnih promet. Glede cene ostalih izdelkov bo odločeno pozneje.

Cene je v smislu odredb čl. 4. naredb z dne 9. maja 1941 objaviti v prodajnem prostoru.

Prekoračenje teh najvišjih cen se kaznuje po uredbi o cenah v zvezi z naredb z dne 26. januarja 1942, št. 8, Služb. list št. 8/42.

Po pooblastilu prezidenta načelnik VIII. odd.: v. d. dr. Trstenjak.

Hrvatske solarne

Hrvatsko pridobivanje soli se danes omejuje na solarno Ston na Pelješcu in na solarno na otoku Pagu. Soline na otoku Pagu so bile l. 1940. modernizirane in naj bi se tudi razširile. Zaradi izbruha

Tvorna vrednost zasebne iniciative

Nemška vojna in oborožitvena proizvodnja neprestano narasča in niti bombni teror ji ni mogel bistvenega škodovati, kakor je z vso pravico poudaril na sestanku z obratovodji drž. minister Speer. Da se je mogel ta veliki uspeh doseči, je po besedah ministra Speera predvsem zasluga nemškega delavca, v drugi vrsti pa je to posledica l. 1942. uvedene lastne odgovornosti industrije. Do l. 1942. je dobivala nemška industrija državna naročila od uradnih državnih mest, od uradov za orožje vojske itd. Odgovornost za potek oboroževanja, za sestavo programa, za zaposlitev obratov, za racionalizacijo proizvodnje, za izmenjavo izkušenj je padla večinoma na državna upravna mesta.

Zasluga zasebne iniciative

Nato je minister Speer nadaljeval med drugim: Dr. Todt in jaz sva začela izvajati svoj poklic v zasebnem podjetništvu in v prostih poklicih in na podlagi tu doseženih uspehov sva prejela važne državne naloge. Spoznala sva sile, ki so v iniciativnosti zasebnega podjetnika iz lastne izkušnje in zato jih tudi priznala. Poznala sva tudi fanatizem, ki preveva tehnika, če naj izvrši veliko nalogo. Zato sem sklenil l. 1942., da naložim iz vse meni podrejeni industriji najboljšim vodilnim tehnikom in vsem drugim, ki so se v svojih podjetjih že izkazali, celotno odgovornost zaenkrat za proizvodnjo orožja, municije in oklopnih vozil.

Danes je 21 glavnih odborov, ki so odgovorni za končno izdelavo oborožitve in 12 krogov, ki morajo poskrbeti za to potrebne dobave in ki morajo voditi vso oborožitveno in vojno proizvodnjo. To edinstveno organizacijo lastne odgovornosti industrije sestavlja približno 6000 od obratov na častno mesto postavljenih tehnikov in inženirjev. Ti le častno sodelujoči ljudje iz industrije odgovarjajo do podrobnosti za vse, kar se dela in kako se dela v posameznih obratih ter imajo možnost, da uveljavijo svoje stališče in da dajo obratovodjem potrebna navodila.

Strokovno vodstvo

Tudi državno ministrstvo za oboroževanje in vojno proizvodnjo, čigar najvažnejši organi so glavni odbori in krogi, in v svojem sestavu nič drugega ko zrcalo lastne odgovornosti, ki je padla na industrijo. Skoraj vsi uradi so zasledeni z možni industrije in tudi vsi delavci izvirajo večinoma iz industrije.

Zaradi industrijske lastne odgovornosti se more izvesti strokovno vodstvo do najmanjše podrobnosti. Njene glavne naloge so poleg nastavitve obratnih kapacitet, omejitve tipov, specializacija obratov in po potrebi tudi ustavitve celih izdelovanj in obratov, racionaliza-

voje pa se ta dela niso mogla dokončati. V poletni seziji se pridobi na otoku Pagu povprečno 600 do 800 vagonov soli. Vsa proizvodnja soli je na Hrvaški v l. 1941. znašala približno 2.07 milijona kg, l. 1942. približno 8.2 milijona in l. 1943. 7.93 milijona kg, kar pa za kritje domače potrebe ne zadostuje.

cija glede uporabe surovin in načina izdelovanja ter brezpogojna izmenjava izkušenj brez ozira na obstoječe patentne in zaščitne pravice.

Ze 6. maja 1942. sem naročil vodjem glavnih odborov in krogov, da izvajajo svoje naloge ne s prepričevanjem, temveč z jasnim in ostrim navodiljem ter povelji industriji. Ostra navodila se v industriji ne morejo prenesti samo tedaj, kadar jih dajejo industrijsko nepoučena mesta. Vsaka ustanova, ki obstoja že dalj časa, dobi nagajenje za birokratsko delovanje. Trdno sem odločen, da prepričim vsak poskus, da bi glavni odbori in krogi postali neka nova oblast z vsemi svojimi slabimi birokratskimi posledicami.

Na drugi strani pa naj tudi industrija spozna korist, ki jo ima od strokovnega in brezhibnega vodenja proizvodnje. Obratni vodja naj bi bil vesel, da prejema navodila za proizvodnjo od strokovnjaka. Poiščem najbolje delujoči obrat in iz njega imenujem vodjo izdelovalne skupine ter pričakujem naravno od njega, da nudi najbolje delujočemu obratu vso svojo podporo z dodeljevanjem materiala in delovnih moči tudi takrat, če je to njegov lastni obrat.

Dočim imamo interes na tem, da vsak obrat izdeluje po možnosti le en predmet, je še vedno mnogo obratov z več izdelavami. Potrebno bo v bližnjih mesecih ta nedostatek odpraviti.

V glavnih odborih in krogih vi-

dim le del industrijske lastne odgovornosti, dodaten vodilni organ, ki naj poleg svojih nalog vodenja doseže tudi izboljšanje v slabih obratih. Njim mora biti obratovodja, ki z lastnim znanjem doseže iz svojega obrata najvišjo proizvodnjo, ki se od njega zahteva, dobrodošel sodelavec. Če se izkaže obratovodja kot nedorasel svoji nalogi, se mora za vojno dobo nadomestiti z drugim. Nikdar pa se ne sme prikrajšati odgovornost obratovodje in njegova pravica za dajanje navodil...

Vodja opazuje z zadoščenjem, kako industrija ustvarja vedno nove storitve. Hvaležnost države bo veljala vsem, ki so s težkimi osebnimi žrtvami brez ozira na lastno korist služili našim velikim oborožitvenim nalogam in rešili najtežavnejši problem, da se je naša proizvodnja oklopnih vozil, orožja, municije in letal od l. 1942. povečala za večkratno.

K tem besedah ministra Speera in k njegovemu visokemu priznanju tvorne vrednosti zasebne iniciative bi dostavili le opozorilo, da se bodo pri nas morala obnovitvena dela izvrševati podobno, kakor je rešila Nemčija problem vrhunske izpopolnitve vojne in oborožitvene proizvodnje. Samo najspodobnejši morajo priti na vodilna mesta in na teh tudi odločati, birokratskih ovir pa ne sme biti, ali pa se bodo dosegli le slabi uspehi in obnovitveni problem bo ostal nerešen.

Državni dolgovi Hrvatske

Državni dolgovi Hrvatske se dele v dva dela: v dolgove, ki jih je prevzela Hrvatska pri razdelitvi premoženja in obveznosti bivše Jugoslavije in dolgove, ki so nastali po ustanovitvi Hrvatske dne 10. aprila 1941. Vsota prvih dolgov se komaj more natančno ugotoviti, dočim so znašali novi dolgovi Hrvatske 1. januarja 1941 okroglo 36 milijard kun. V dinarjih je znašal državni dolg Jugoslavije v aprilu 1941 približno 50 milijard din. Ti dolgovi so se delili po svojem nastanku takole:

1. v čisto srbske državne dolgove v višini 25.2 milijarde din, 2. v dolgove novih pokrajin v višini 4.9 milijarde din in 3. v skupne dolgove v višini 20.1 milijarde din. Skupno 50.1 milijarde din.

Se pred začetkom sedanje vojne so Hrvatji poudarili, da z nekaterimi teh dolgov ne bi hoteli imeti opravka. Srbski dolg so tvorili večinoma v Franciji najeta predvojna posojila v višini 5060 milijonov din, nadalje vojni dolg Srbije Ameriki, Angliji in Franciji v višini 14.979 milijonov din, dalje iz vojno-odškodninske rente v višini 4917 milijonov din in ostanek iz izplačil za deleže in obligacije orientalske železnice. Od dolgov, ki so izvirali iz časov Avstro-Ogrske je odpadlo 66 milijonov din na dolgove bivših avstrijskih dežel, 1682 milijonov din pa na oni del državnega dolga bivše monarhije, ki ga je morala prevzeti Jugoslavija. Za odškodnino delničarjem Južne železnice

in nekaterih vicinalnih železnic, katerih glavni del je bil v Sloveniji, je znašal dolg 2433 milijonov din. Končno so v tej vsoti obsežne še odškodninske rente za izvedeno agrarno reformo v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji. Glede teh odškodnin so hrvatski uradni krogi že pred leti opozarjali, da prvotno odškodovane osebe v njih pravicah ne smejo biti prikrajšane, da pa to ne sme veljati za špekulante. Glede tretje skupine dolgov, v katere spadajo tudi jugoslovanski dolgovi v dolarjih in frankih, so Hrvatji tega mnenja, da so se ta posojila uporabila večinoma za obnovo srbskih krajev. Pri reševanju vprašanj zunanjih dolgov bivše Jugoslavije se bo morda govorilo še o tečaju kune, dočim se bo pri notranjih dolgovih skoraj gotovo računalo, da je en dinar enak eni kuni.

Hrvatsko stališče glede jugoslovanskih državnih dolgov pojasnjuje tudi pred kratkim izšlo poročilo o izdaji hrvatskih obračunskih obligacij. Poročalo se je namreč, da je bila hrvatska vlada pooblaščenca, da izda zaradi popolne zamenjave vseh nekdanjih jugoslovanskih državnih zadolžnic posebne obračunske obligacije, ki se bodo izplačale najkasneje v 50 letih. Bivše jugoslovanske zadolžnice se bodo z ozirom na njih bonitetno in vrsto zamenjavale po tečaju od 50 do 95 odstotkov. Nove obračunske obligacije veljajo kot pupilarno varen papir ter bodo notirale na borzi. Ta določba je

posebne važnosti, ker so v Jugoslaviji denarni zavodi in zavarovalnice ter tudi socialne ustanove znaten del svojih rezerv morali naložiti v državnih papirjih ter gre pri nekaterih zavodih za prav velike vsote, ki so na ta način vezane. Od celotnega zneska bivših jugoslovanskih finančnih dolgov je prevzela Hrvatska po sklepu konference nasledstvenih držav dne 22. julija 1942 42 odstotkov. Kot razdelilni ključ se je uporabilo število prebivalstva, ki se je nahajalo ob razpadu Jugoslavije v posameznih deželah. Po mnenju Hrvatske državne banke pa bi bila bolj pravična razdelitev na podlagi narodnega dohodka. Velik del dolga izvira namreč iz časov, ko je bilo prebivalstvo Hrvatske mnogo manjše kakor pa l. 1941., dolgovi pa so ostali enaki. Kakor znano, se prebivalstvo v revnejših krajih bolj množi kot v bolj bogatih. Hrvatski pa so pripadli ravno bolj revni kraji, ki bodo sedaj bolj slabo odrezali. Po hrvatskem mnenju bi bilo bolj v skladu z dejanskim položajem, če bi se delež Hrvatske določil na 33 odstotkov.

Novi hrvatski državni dolg tvori večinoma menični dolg hrvatske države pri Državni banki v višini 29.732 milijonov kun. K tej vsoti pride še vsota 6260 milijonov kun, za kolikor je izdal finančni minister zakladnih listov. Novi hrvatski državni dolg je torej znašal dne 31. decembra 1943 okroglo 36 milijard kun. (Po »N. Wiener Tagblatt«.)

Prevarane nade

Pogajanja vodilnih ameriških tvrdk s Sovjetsko unijo glede povojne medsebojne kupčije, niso privedla do uspeha, kakor poroča »Financial News« iz Newyorka. Ameriški krogi presojujejo skeptično vprašanje sovjetskih protidobav in zato se tudi sovjetske nabave ne bi finansirale v tistem obsegu, kakor se je prvotno nameravalo. Predsednik ameriške trgovinske zbornice Johnson, ki biva trenutno v Moskvi, se bo po mnenju njujorskih krogov pogajal le o tem, v katerem obsegu bi bile med USA in SSSR možne kompenzacijske kupčije.

Pridelovanje bombaža v Makedoniji

Bolgarija potrebuje na leto okrog 26 milijonov kg bombaža, od tega za vojaštvo in delavstvo približno 10 milijonov kg, od pridelovalcev pa so dobili lani samo 1.7 milijona kg. Kmetijsko ministrstvo pospešuje zaradi tega pridelovanje bombaža v vsej deželi, ker je uvoz od leta do leta bolj negotov, največji uspeh pa se obeta v Makedoniji, kjer so hektarski pridelki bombaža že zdaj precej nad povprečjem drugih pokrajin. Bombažne kulture v Makedoniji so v zadnjih dveh letih razširili že za 60%, ko bodo izvedene potrebne melioracije, pa bodo v treh letih obsegale 10.000 hektarov. Z melioracijami so že lani pridobili blizu 3000 ha za bombažne nasade primernih zemljišč, v Makedoniji pa se je pridelok bombaža povečal povprečno za 20 odstotkov.

Po strokovnjaški cenitvi bi dal letošnji pridelok približno 4 milijone kg. Od tega ostane pridelovalcem 1 milijon kg, trije milijoni pa bodo razdeljeni tekstilnim tovarnam, ki delajo predvsem za vojsko. Odkupna cena bombažnega pridelka bo letos zvišana za 100%.

Gostilničarski vestnik

† Vladimir Nazor

Med smrtnimi žrtvami bombnega napada na Trst je bil tudi ugledni ljubljanski gostilničar g. Vladimir Nazor, ki se je v Trstu mudil poslovno. Njegovo truplo so pripeljali v Ljubljano, kjer je bil pogreb 21. t. m.

Vladimir Nazor, ki je vneto in uspešno vodil svoje gostinsko podjetje na Sempetrski cesti ter imel mnogo prijateljev in znancev, bo ohranjen v blagem spominu, njegovi rodbini pa izražamo iskreno sožalje.

Kurivo

Pokrajinski gospodarski svet nas ponovno opozarja, da zaradi občutnega pomanjkanja kuriva ne bo mogel ugoditi prošnjam vseh gostinskih podjetnikov in jim nakazati kuriva. Prvenstveno prejmejo kurivo obrati z večjim številom stalnih abonentov.

V mejah dovoljenih možnosti in dokazane potrebe pa bo izdal Pokrajinski gospodarski svet posameznim obratom na obrazloženo in utemeljeno prošnjo uvozne dovoljenje za drva iz polhovgrajske ali horjuljske občine. V teh prošnjah se mora navesti ime dobavitelja in zaprosena količina. Količina bo urad določil za poedine primere po velikosti in frekvenci obrata.

Vse prošnje za kurivo pa morajo biti potrjene od »Prevoda« glede količin živil, ki jih podjetnik za poedine mesece prejme za oddane odrezke in od Sindikata gostinskih podjetnikov za količino pavšalno dodeljenih živil za prehodne goste.

Sindikata gostinskih podjetnikov.

Hrvatski izvoz v Nemčijo

Po uradni statistiki je hrvatski izvoz v Nemčijo razdeljen takole: mlečni izdelki blizu 50%, les in lesni izdelki 25%, ostanek pa razni kmetijski proizvodi in rude. Od blaga, ki ga Hrvatska dobiva iz Nemčije, pride 41% na kovine in kovinske izdelke, 18% na tekstilno blago, po 9% pa na kemične izdelke in papir.

Iz zadružnega registra

Pri Kmetijski posojilnici ljubljanske okolice se je izbrisal član upravnega odbora Rus Ivan, vpisal pa se je član upravnega odbora Škrbec Franjo, lesni trgovec v Ljubljani.

Pri Nabavnih zadrugi urarjev in zlatarjev za Ljubljansko pokrajino se izbršle zaradi smrti član upravnega odbora Fuchs Alojzij, vpiše pa se član upravnega odbora Černe Ludvik, zlatar in juvelir v Ljubljani.

Pri Nabavnih in prodajnih zadrugi knjigovezov v Ljubljani se izbršle član upravnega odbora Lenarčič Ivan, vpiše pa se član upravnega odbora Barlič Viktor, izdelovalec usnjene galanterije v Ljubljani.

Proizvodnja maščob se mora povečati

Pomanjkanje maščob je najtežje vprašanje v prehrani prebivalstva Jadranskega Primorja. Zato je nujno, da proizvajalci povečajo svojo proizvodnjo maščob in tudi brez ozira na svoje osebne interese.

Spomladaj izvedeno povečanje z oljnatiimi rastlinami obdelane zemlje bo dalo najbrže dobre rezultate. Vendar pa tudi to povečanje ne bo moglo kriti celotne potrebe na maščobah, zlasti še, ker se s pšenico posejana površina zemlje ne sme zmanjšati. Zato je potrebno, da se poveča proizvodnja živalskih maščob. Glede proizvodnje surovega masla so potrebni ukrepi že v teku. Zelo malo pa se je storilo za povečanje proizvodnje svinjske masti, čeprav bi se v tem oziru mogli v kratkem času doseči lepi uspehi. Moralo bi se doseči, da bi vsak kmetovalec oddal za trg vsaj enega prašiča. Ta naloga se pa takoj ni mogla izvesti, ker je primanjkovalo prašičkov. Pristojni uradi Vrhovnega komisarjata so si prizadevali, da bi dobili potrebne prašičke iz Nemčije. To pa ni bilo lahko dosegljivo, ker nima Nemčija preobilice prašičkov. Kljub temu se je posrečilo, da se je dobilo po uvidevnosti pristojnih nemških mest iz Nemčije 10.000 prašičkov, ki se bodo na

podlagi posebne pogodbe oddali kmetovalcem v rejo. Pri tem so se z največjim razumevanjem upoštevali interesi rejcev. Vsak rejec dobi za vsakega 120 kg težkega prašiča 10 kg mesa kot premijo, ki se ne vračuna v njegov obrok. Teža zrejenih prašičev se bo pri oddaji prevzemnemu uradu vračunala 100-odstotno. Kmetovalci dobe v rejo prašičke v teži najmanj 15 kg ter so prašički proti rdečici že cepljeni. Najkasneje v 8 mesecih mora doseči prašiček zahtevano težo, 300 kg krme se bo dalo kmetovalcem za vsakega prašička na razpolago. Da se tudi v bodoče poveča svinjereja v Jadranskem Primorju, se bodo uvozili dobri plemenski prašiči.

Denarno po novi pogodbi ne bodo dosegli kmetovalci sicer visokih dobičkov, ker še niso svinjske cene na novo določene. Zato pa nudijo cene drugih kmetijskih pridelkov dovolj možnosti dobička, da se more tudi z denarnega stališča zahtevati povečana svinjereja.

Obveljati mora načelo, da mora dati vsako kmetijsko gospodarstvo vsaj enega prašiča za trg. To mora veljati tudi za kolone, pa čeprav ne bi bili k temu po pogodbi s svojim gospodarjem zavezani.

Romunija pričakuje dobro žetev

Med razvojem dogodkov na vzhodnem bojišču je nastalo vprašanje, kako bo po izgubi severne Besarabije, Bukovine in dela Moldavije s preskrbo in izvozom Romunije. »Donauzeitung« je označila resnost tega vprašanja takole:

Za pridelovanje krušnega žita je bilo v navedenih pokrajinah izgubljeno okrog 600.000 ha pri pšenici in okrog 100.000 ha pri rži. Pri nasadih oljnatih rastlin — v Besarabiji so pridelovali največ sončnice in soje — so izgubili približno 50%, toliko tudi pri kulturah sladkorne repe, pri živinoreji pa kakih 25%, čeprav so iz Besarabije rešili precej krav in volov.

Pri vseh teh občutnih izgubah pa preskrba dežele ni ogrožena in pri pšenici in živini bodo ostali še presežki za izvoz. Dobra žetev se obeta tudi letos in utegnejo biti težave samo pri preskrbi s sladkorjem. Da bodo vsa dela na polju pravočasno izvršena, je že poskrbljeno, čeprav vojno ministristvo letos ne bo moglo dati na razpolago delavskih bataljonov. Namesto vojakov bodo delali begunci iz evakuiranih krajev.

Po zaslugi nemškega uvoza je Romunija tudi dobro preskrbljena s kmetijskimi stroji. Za žetev je na razpolago nad 8000 traktorjev, enako število traktornih plugov, 45.000 kosilnih in mlatilnih strojev, 85.000 plugov, vprežno živino

pa bo dajalo tudi vojaštvo na razpolago. Izšla je že naredba, da mora vojaštvo za čas žetve vrniti rekvirirane konje in vozove.

Tudi pri preskrbi mest ne bo težav, sicer pa so se težave tudi doslej kazale samo v glavnem mestu. Problem preskrbe Bukarešte je prav za prav transportni problem. Težave so bile le takrat, kadar je bil dovoz živil v zastoju. Z racioniranjem kruha, sladkorja, mesa itd. je preskrba mestnega prebivalstva v glavnem urejena, zdaj pa bo težav še manj, ker se je zaradi bombnih napadov mnogo prebivalcev iz Bukarešte izselilo na deželo. V Bukarešti pripravljajo tudi ureditev trga po nemškem vzoru in ker služijo državna transportna sredstva v prvi vrsti vojski, bo treba v večji meri uporabljati za prevoz živil lokalne in privatne proge. Presežke pridelkov bo treba transportirati iz okraja v okraj, kar bo zahtevalo reorganizacijo vsega prometa v deželi.

Poljski tobak

Na zasedanju monopolskih obratov v poljski Generalni guberniji se je ugotovilo, da ni tobačna rastlina samo važna za proizvajanje tobačnih izdelkov, temveč da je tudi dobra oljnata rastlina. Njeno olje se more porabiti ne samo za industrijske namene, temveč tudi kot jedilno olje. Zaradi relativno znatnega pridobivanja olja iz tobačne rastline, se je sklenilo, da se bo gojila mahorka samo kot oljnata rastlina.

Denarnišтво in zavarovalstvo

Hranilne vloge v Nemčiji

»Deutsche Sparkassen-Zeitung« objavlja pregled hranilnih vlog v Nemčiji od l. 1913. do konca lanskega leta. Poleg letnih vsot hranilnih vlog je v pregledu navedeno število hranilnih knjižic ter povprečje hranilnih vlog na vsako knjižico.

Število hranilnih vlog in vložnih knjižic se je v primerjavi z dobo pred prvo svetovno vojno precej zvišalo. Zvišuje se od l. 1926, močno pa se je znižalo v dobi vojne inflacije do konca l. 1925. Hranilne vloge in knjižice od danes pa seveda nimajo istega merila ko one iz leta 1913. Upoštevati je treba razlike pri vrednosti denarja in kupni moči ter spremembe, ki so se izvršile v državi. Po letu 1939. se je Nemčija močno razširila in se je tudi zaradi tega povečalo število hranilnih vlog in knjižic. Važen delež pri varčevanju ima v zadnjih letih tudi propaganda in organizacija »Eisernes Spanien«, ki je pri pregledu tudi všteta.

Leto.	Hranilne knjižice v tisočih	Hranilne vloge v milijonih mark	Povprečna višina vlog v vsaki knjižici
1913.	23872	19689	825
1925.	3871	1693	437
1930.	17977	10752	598
1933.	33642	12110	360
1936.	34819	14615	420
1939.	41360	21532	521
1940.	44475	27838	626
1941.	49018	37586	767

1942.	52000	51232	985
1943.	56000	66941	1195

Pri hranilnih vlogah je bila višina l. 1913. dosežena in presežena med leti 1936.—1939., pri številu hranilnih knjižic pa že v letih 1930.—1933. Število hranilnih knjižic pa ni hitreje naraščalo ko vsota hranilnih vlog, zaradi česar se je tudi povprečje hranilnih vlog stalno zviševalo. Zvišanje tega povprečja od 825 mark leta 1913. na 1195 mark l. 1943. ni veliko, če upoštevamo razliko pri vrednosti denarja in kupne moči. Višina povprečja l. 1913. je bila dosežena in presežena šele l. 1942. Iz aritmetike hranilne knjižice seveda niso razvidne podrobnosti pregled pa kaže, da varčevanje absolutno in relativno napreduje, pri čemer pa je zdaj v vojni dobi vzrok tudi v tem, da omejene ponudbe blaga in priložnosti nakupovanja navajajo k varčevanju.

Po izkazu Hrvatske državne banke je znašal obtok njenih bankovcev 31. maja 61,6 milijarde kun proti 57,1 milijarde kun sredi aprila. V Hrvatski so prišli v promet novi bankovci po 5000 kun.

Bančno društvo za Hrvatsko, ki spada v koncentracijo kreditanstaltnost Bankverein na Dunaju, je zaključilo lansko poslovno leto pri glavnici 125 milijonov kun s čistim dobičkom 8,99 milijona (predlani 11,62 milijona) kun. Tudi letošnji čist dobiček se bo uporabljal za okrepitev rezerv zavoda.

Finančno ministristvo vlade Bononija je naročilo v Londonu natisk bankovcev za sto milijard lir. To je že drugo naročilo natiska novih bankovcev po 8. septembra 1943.

Hranilne vloge v Protektoratu so lani pri hranilnicah narasle za 27 odstotkov in dosegle vsoto 60 milijard Kč.

Gospodarske vesti

Letni račun Glavnega odbora za obdelovanje Ljubljanskega barja za l. 1943. je razgrnjen in na vpogled vsem interesentom v pisarni odbora, Novi trg 1, in sicer ob sredah in sobotah od 9. do 11. ure.

Odkupne cene za žito so bile v Jadranskem Primorju zvišane in je odkupna cena za žito letošnje letine določena na 350 lir, za riž na 270 lir in za koruzo na 250 lir za stot. Pri določitvi nove cene so upoštevani vsi pridelovalni stroški in so bile zato cene zvišane. Da pa se ne podražijo kruh, je imenoval vrhovni komisar Rainer posebno komisijo, ki naj najde sredstva, da ostane cena kruha neizpremenjena.

Indeksna številka za življenjske potrebščine v Nemčiji se ni v maju skoraj nič spremenila. Celotni indeks življenjskih potrebščin se je znižal od 141,3 v aprilu na 141,1 v maju (1913/14 = 100).

Po odredbi hrvatskega ministristva za gospodarstvo in prehrano bodo morali kmetovalci oddati državi od vseh vrst žita, koruze, stročnic in krompirja določeno količino pridelka, ki se določi z ozirom na rodovitnost zemljišča. V ta namen so vsa zemljišča razdeljena v štiri skupine. Kmetovalci na zemljiščih prve skupine bodo morali oddati od vsakega oraža 20 kg žita, četrte skupine pa samo 5 kg.

Sadilec tobaka v Imotskem so dobili od organov monopolske uprave za vsak oddani kg tobaka lanskega pridelka poleg denarja še 2 kg žita. Za oddajo letošnjega tobačnega pridelka pa bo dobil vsak sadilec tobaka poleg denarja in žita še po 8—16 kg soli, 60 zavitkov cigaretnega papirja in 30 škatlice vžigalic.

Madžarska je v prvem letošnjem četrtletju izvozila blaga za 353 milijonov pengő, uvozila pa za 295 milijonov P, da znaša po vrednosti njen izvozni presežek 58 milijonov P.

Zetveni izgledi v Španiji so za žito, zelenjavo, sladkorno peso in tudi za sadje izredno dobri. Računajo, da se bo pridelalo do 5 milijonov ton pšenice, kolikor se je od l. 1932. ni več pridelalo.

Cena električnega toka se je na Slovenskem enotno uredila. Po odredbi vrhovnega urada za preskrbo je določena cena toka za razsvetljavo na 3,30 Ks, na industrijski tok pa na 1,95 Ks za kWh. Prej so bile cene električnega toka v gospodarsko slabo

Ali ste že poravnali naročnino?

razvitih vzhodnih krajih povprečno za 0,60 Ks višje ko na zapadu.

Prodajne cene za francoske tobačne izdelke so bile zvišane za 33 do 40 odstotkov.

Argentina je dovolila izvoz 50.000 ton pšenice za Grčijo. Po posebnem dogovoru pa bo dobavila Romunija Grčiji 800 vagonov pšenice.

Svearski vojni industrijski urad sporoča, da se je oskrba z maščobami v zadnjem času v splošnem poslabšala. Industrija mila je morala del maščob in olja dati za prehrano prebivalstva.

Prvo v Turčiji izdelano letalo je bilo te dni dogotovljeno in je odletelo iz tovarne v Ankaru, kjer je bila proslava. Letalo je potniško za 6 oseb.

Vsi dosedanjji vojni stroški Anglije znašajo po izjavi notranjega ministra Morrisona 19 milijard funtov ter so že sedaj dvakrat tako veliki kakor v prvi svetovni vojni.

Vsem znancem, prijateljem in sorodnikom sporočamo, da je pri bombnem napadu na Trst tragično preminul moj ljubljenski soprog, oče, sin, brat, svak in stric, gospod

Vladimir Nazor gostilničar

Truplo blagopokojnika je bilo prepeljano v Ljubljano in smo ga položili k večnemu počitku na Žalah.

Pogreb je bil v sredo 21. t. m. iz kapelice sv. Nikolaja na Žalah, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Krilo, Jesenice pri Splitu, 22. junija 1944

Zalujoči:

Anica, soproga,
Vladko, sin; Ivica, hčerka,
Antonija Nazor, mama,
Mate, Stipe, Filip, Ivan, bratje,
Marija, Ljubica, sestri
in ostalo sorodstvo.

OKVIRJE izdeluje specialist WOLFOVA 4 KLEIN

